

Remissvar av betänkandet Bygga, bedöma, betygssätta – betyg som bättre motsvarar elevernas kunskaper, SOU 2020:43, Dnr U2020/04429/GV**Sammanfattning**

Härjedalens kommun ställer sig generellt positiv till Betygsutredningens förslag som vi tror kan ge bättre förutsättningar för fördjupat lärande och lärande över tid, och därmed minska den studierelaterade stressen och den ökande psykiska ohälsan hos många gymnasieelever. Mer sammanhållna studier i ett ämne ger bättre möjligheter för lärare att bedriva undervisningen långsiktigt utifrån en helhetssyn vilket torde motverka ett fragmentiserat lärande. Vi bedömer att utredningens förslag bidrar till en angelägen förskjutning av fokus från betyg och bedömning till kunskapsutveckling och lärande. Nedan redovisas de betänkligheter vi identifierat kopplat till de olika förslag som Betygsutredningen presenterat, och följer betänkandets disposition.

Remissinstansens synpunkter***Härjedalens kommuns synpunkter gällande förslaget om modell för ämnesbetyg i en ämnesutformad gymnasieskola och gymnasiesärskola samt ämnesbetyg i kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå***

Härjedalens kommun anser att förslaget om ämnesbetyg i en ämnesutformad gymnasieskola och gymnasiesärskola är en omfattande reform vars konsekvenser inte synliggörs till fullo förrän statens Skolverk kan presentera ämnesplaner, betygskriterier och centralt innehåll samt eventuella förändringar i programstrukturen. Beroende på hur Skolverket tolkar uppdraget kan detta få konsekvenser för bl.a. bemanning och behörighet.

Vidare anser vi att ämnen med progression avseende kunskapsinnehåll mellan de olika nivåerna kan utgöra ett hinder för samläsning mellan olika årskurser, en möjlighet som finns idag och som är av vikt i synnerhet för små gymnasieskolor i glesbygd.

Utredningens förslag baseras på att innehållet i utbildningen paketeras i större sammanhållna ämnen som studeras under en längre sammanhållen period, vilket kan utgöra ett hinder för schemaläggning då flera stora ämnen kommer läsas under en stor del av eller hela utbildningen. Detta kan innebära ett problem för exempelvis Fordons- och Transportprogrammet inriktning transport där det finns behov av att förlägga många av dagens gymnasiegemensamma kurser till inledningen av utbildningen för att möjliggöra intensiva studier i yrkesämnena under den senare delen av utbildningen då eleverna uppnått åldersgränsen för körkort.

Vi anser också att möjligheten för eleven att genomgå provning på den nivå elevens önskar utan krav på betyg på underliggande nivåer kan medföra att vissa elever kan komma att uppvisa ett uppskjutarbeteende och i alltför hög grad förlita sig till möjligheten till provning.

I en ämnesutformad gymnasieskola och gymnasiesärskola med innehållsmässigt större, obligatoriska ämnen anser vi också att det föreligger en risk för minskad valbarhet i en mer linjeutformad gymnasieskola.

Vidare upplever Härjedalens kommun att betygsutredningen har ett bristande perspektiv på konsekvenser för den kommunala vuxenutbildningen i sin utredning, och upplever att Komvux på gymnasial nivå ”trycks in” i en modell anpassad för gymnasieskolan och gymnasiesärskolan trots att vuxenutbildningen sällan bedriver samma typ av sammanhållen utbildning.

Härjedalens kommuns synpunkter gällande förslaget om kompensatorisk betygssättning

Härjedalens kommun ställer sig positiv till förslaget om kompensatorisk betygssättning men ser en farhåga i att betygssättande lärare i än högre grad än i dag kan komma att utsättas för påtryckningar från elever och vårdnadshavare att sätta högre betyg än vad som är motiverat.

Härjedalens kommuns synpunkter gällande förslaget om ytterligare ett underkänt betyg (Fx)

Gällande förslaget om ytterligare ett underkänt betyg är vår bedömning att det möjligtvis kan utgöra en fördel för eleven vid en konkurrenssituation i samband med antagning till gymnasieskolan, men att det inte uppfyller något högre syfte då gällande lagstiftning redan reglerar att en skriftlig bedömning av elevens kunskapsutveckling skall ges då ett icke godkänt betyg sätts i ett avslutat ämne. Vid beslut om införande av betyget Fx anser vi det av stor vikt att betygskriterier införs för att undvika godtycklighet vid bedömning.

Härjedalens kommuns synpunkter gällande att en allsidig bedömning ska göras av elevens kunskaper

Härjedalens kommun stödjer förslaget som helhet men reserverar sig mot bedömningen att förutsättningar för en likvärdig bedömningspraktik bör utformas på den enskilda skolan och inte regleras genom nationella rekommendationer, något vi anser torde öka den nationellt likvärdiga betygssättningen.

Härjedalens kommuns synpunkter gällande betygsinflation och olikvärdig betygssättning

Härjedalens kommun bedömer att det föreligger en risk för betygsinflation i samband med införandet av en kompensatorisk princip vid betygssättning. Betygsutredningen har i sitt arbete beaktat en sådan risk och lämnat förslag på insatser för att motverka betygsinflation och olikvärdig betygssättning. Vi anser dock att flera av de förslag utredningen lämnar till regeringen att vidare utreda såsom ankring av elevernas betyg i de nationella proven i de obligatoriska skolformerna samt examensprov i gymnasieskolan, kan

urholka de effekter man förväntar sig med intentionen att minska den studierelaterade stressen och förta flera av de positiva effekterna man förväntar sig uppnå genom övergång från kursbetyg till ämnesbetyg.

Härjedalens kommuns synpunkter gällande implementering

Härjedalens kommun anser att förslagen om ikraftträdande, övergångsbestämmelser och genomförande är rimliga avseende förslaget om kompensatorisk betygssättning, förslaget om betyget Fx, förslaget om en allsidig bedömning av elevens kunskaper samt förslaget om ändring i lagen om yrkesförarkompetens. Gällande förslaget om ämnesbetyg bedömer vi tidsplanen för genomförande som avhängig Skolverkets arbete med att utforma ämnesplaner och ämnen samt som en följd till detta även programstrukturer. Tolkar Skolverket uppdraget på ett sätt som medför stora förändringar i innehåll och struktur kan tidsplanen för implementering och omställning till en ämnesutformad skola vara otillräcklig enligt vår bedömning.

Härjedalens kommuns bedömning av förslagets konsekvenser

Härjedalens kommun anser att det är svårt att bedöma reformens ekonomiska konsekvenser innan Skolverket presenterar ämnesplaner, examensmål och förändringar i programstruktur, men bedömer att betygsutredningens ekonomiska bedömning saknar en kostnadspost som kan bli omfattande vid förändring i programstruktur då huvudmän under en övergångsperiod kan tvingas bedriva parallella gymnasieprogram. Denna risk ökar om regeringen gör bedömningen att Skolverket, inom ramen för sin översyn, även ska se över inriktningar eller program. Stora innehållsmässiga förändringar i övergången från kurser till ämnen kan också leda till förändrade behörighetskrav och ett utökat kompetensutvecklingsbehov för lärare.

Utredningen föreslår stora förändringar som ska genomföras på kort tid, och bedömer som rimligt att majoriteten av lärares totala kompetensutvecklingstid om ca 104h/läsår bör avsättas för kompetensutveckling och implementering av föreslagna förändringar. Härjedalens kommun upplever en viss oro för tidsplanen. Vi har en relativt hög andel obehöriga lärare som parallellt med sitt arbete studerar behörighetsgivande yrkeslärarutbildningar vilket tar mycket av denna tid i anspråk, och vi anser också att genomförandet sammanfaller med flertalet andra statliga satsningar och förändringar, inte minst inom vuxenutbildningen. Vi anser mot denna bakgrund att det är av stor vikt att regeringen vid beslut om ikraftträdande och genomförande fattar dessa mot bakgrund av en helhetsbild av aktuella förändringar inom gymnasieskolan och vuxenutbildningen.

I detta ärende har Bildningsutskottets ordförande Johan Fredholm beslutat efter föredragning av verksamhetsstödjare Mona Bryngelsson.

För Bildningsförvaltningen i Härjedalens kommun

Mona Bryngelsson
Verksamhetsstödjare för gymnasiet och vuxenutbildningen
072 221 12 67
mona.bryngelsson@herjedalen.se